

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІРПІНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»**

Циклова комісія гуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора

навчально-роботи

Вікторія СОВА

2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРЕДМЕТА

«Захист України»

(назва предмета)

галузі знань

**D Бізнес, адміністрування та право,
F Інформаційні технології,
G Інженерія, виробництво та будівництво**

(шифр і назва галузі знань)

освітньо-професійні
програми

**Облік і оподаткування,
Фінанси, банківська справа та страхування,
Бізнес-менеджмент,
Маркетинг,
Підприємництво, торгівля та біржова діяльність,
Інженерія програмного забезпечення,
Комп'ютерна інженерія,
Харчові технології**

спеціальності

**D1 Облік і оподаткування,
D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий
ринок,
D3 Менеджмент,
D5 Маркетинг,
D7 Торгівля,
F2 Інженерія програмного забезпечення,
F7 Комп'ютерна інженерія,
G13 Харчові технології**

відділення

економічне, підприємництва, інформаційних технологій

(назва відділення)

2025 рік

Робоча програма	«Захист України» (назва предмета)
для студентів за галузями знань	D Бізнес, адміністрування та право, F Інформаційні технології, G Інженерія, виробництво та будівництво
спеціальностями	D1 Облік і оподаткування, D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, D3 Менеджмент, D5 Маркетинг, D7 Торгівля, F2 Інженерія програмного забезпечення, F7 Комп'ютерна інженерія, G13 Харчові технології
освітньо- професійними програмами	Облік і оподаткування, Фінанси, банківська справа та страхування, Бізнес-менеджмент, Маркетинг, Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, Інженерія програмного забезпечення, Комп'ютерна інженерія, Харчові технології

складена на основі модельної навчальної програми «Захист України. Інтегрований курс» рівень стандарту, затвердженої Наказом МОН від 08.08.2024 р. № 1116, - 17 с.

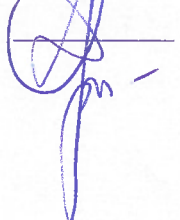
Розробник: Василь КУДРІН, викладач вищої кваліфікаційної категорії

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії гуманітарних дисциплін
Протокол від «29 » 08.2025 року № 1

Голова циклової комісії гуманітарних дисциплін

М.Ірклієвська

Схвалено методичною радою коледжу.
Протокол від «29 » 08.2025 року № 1

Голова
Д. Костюк

Ірпінь, 2025 рік

1. Опис предмета

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика предмета			
		денна форма здобуття освіти			
Загальна кількість годин – 140	Галузь знань: D Бізнес, адміністрування та право, F Інформаційні технології, G Інженерія, виробництво та будівництво	<u>Базовий</u>			
	Спеціальності: D1 Облік і оподаткування, D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, D3 Менеджмент, D5 Маркетинг, D7 Торгівля, F2 Інженерія програмного забезпечення, F7 Комп'ютерна інженерія, G13 Харчові технології Освітньо-професійні програми: Облік і оподаткування, Фінанси, банківська справа та страхування, Бізнес-менеджмент, Маркетинг, Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, Інженерія програмного забезпечення, Комп'ютерна інженерія, Харчові технології	Рік підготовки:			
		1-й, 2-й			
		Семестр			
		1-й	2-й	3-й	4-й
		Аудиторні			
		34 год.	46 год.	32 год.	20 год.
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних I сем. – 2, II сем. – 2 III сем.-2, IV сем-1	Освітньо-професійний ступінь Фаховий молодший бакалавр	Індивідуальні заняття			
				8 год.	

2. Пояснювальна записка

Метою профільної середньої освіти є:

- розвиток особистості здобувачів та здобувачок освіти шляхом утвердження у них національної та громадянської ідентичності і формування компетентностей, необхідних для їхньої життєвої стійкості, самостійності, відповідальності, комунікації та взаємодії з іншими, соціалізації та громадянської стійкості й активності, підприємливості, свідомого вибору подальшого життєвого шляху, ціложиттєвої освіти, трудової діяльності й самореалізації; - виховання у здобувачів та здобувачок освіти самоповаги й поваги до інших, шанобливого й відповідального ставлення до родини, суспільства й держави, національних і культурних цінностей українського народу на засадах патріотизму, а також готовності до їх захисту; виховання відповідального ставлення до довкілля, природи з позицій наукового світогляду й принципів сталого розвитку.

Модельна навчальна програма інтегрованого курсу «Захист України» для 10-11 класів, спрямована на реалізацію вказаної мети, визначає орієнтовну послідовність досягнення визначених основних очікуваних результатів навчання з соціальної і здоров'язбережувальної, інформатичної, природничої, технологічної освітньої галузі тощо, орієнтовний зміст та види навчальної діяльності учнів і учениць, що спрямовані на розвиток та формування ключових компетентностей як вимоги Державного стандарту профільної середньої освіти.

Метою соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі є розвиток особистості здобувача та здобувачки освіти, які здатні до гармонійної соціальної і міжособистісної взаємодії, самоусвідомлення, самозарадності, піклування про безпеку й здоров'я особисті та інших, підприємливості й професійної зорієнтованості спрямованих на забезпечення власного й суспільного добробуту, виявлення готовності діяти в інтересах національної безпеки й постати на захист національних інтересів та територіальної цілісності України.

Відповідно до означених цілей, метою програми «Захист України» є формування національної та громадянської ідентичності, громадянської стійкості та оборонної свідомості здобувачів та здобувачок профільної середньої освіти, здатності виявляти свою національну та громадянську ідентичність у повсякденному житті і в умовах негативних зовнішніх впливів та готовності до захисту незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України.

Для реалізації означеної мети визначено такі завдання:

- ознайомлення здобувачів і здобувачок освіти з основними принципами громадянської активності та оборонної свідомості як складової стратегії захисту національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України;
- розвиток умінь здобувачів і здобувачок освіти, спрямованих на готовність до захисту незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України;
- розвиток командної взаємодії, лідерства та самозарадності здобувачів і здобувачок освіти в природному, соціальному, техногенному та віртуальному середовищах в умовах негативних зовнішніх впливів;
- формування вмінь, прогнозування наслідків своїх дій для безпеки, здоров'я, і добробуту в умовах невизначеності;
- розвиток умінь відстоювання власної української національної та громадянської ідентичності, інтересів українського суспільства, протидіючи проявам тиску, неповаги і приниження;
- формування схильності до безпечних і корисних практик поведінки, які зменшують ризики для життя і здоров'я або запобігають їм;
- навчання надання необхідної домедичної допомоги собі та/або іншим особам;
- формування вміння вчитися без шкоди для здоров'я, відстежувати власний поступ;
- навчання діяти ефективно (самостійно та в групі) для досягнення успіху при відстоюванні власної української національної та громадянської ідентичності;

- формування у здобувачів і здобувачок освіти підприємливості та етичної поведінки на основі суспільно-державних (національних) цінностей України для поліпшення здоров'я, безпеки і добробуту власного та українського суспільства;

- розвиток вміння планувати різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень, зокрема в системі Сил оборони України та на підприємствах оборонної галузі. Програма ґрунтується на основі суспільно-державних (національних) цінностей України, визначених Законом України “Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності”, а також визначених Державним стандартом ціннісних орієнтирах:

- формування у здобувачів та здобувачок освіти громадянської активності та стійкості, патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій, державної мови;

- формування готовності до захисту незалежності й територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів і суспільнодержавних (національних) цінностей України;

- формування готовності здобувача та здобувачки освіти виявляти свою громадянську позицію, що передбачає вміння аналізувати суспільне життя й ідентифікувати себе з українською нацією, суспільством, обстоювати права й свободи українського народу, готовність бути залученими до діяльності у сфері безпеки та оборони України;

- повага до особистості здобувача і здобувачки освіти й визнання пріоритету їхніх зацікавлень, досвіду, власного вибору, прагнень, ставлення у визначенні мети та організації освітнього процесу, підтримка пізнавального інтересу й наполегливості;

- забезпечення рівного доступу до освіти та рівного ставлення до кожного та кожної без будь-яких форм дискримінації учасників та учасниць освітнього процесу на засадах інклюзивності й безбар'єрності;

- формування нетерпимості до корупції, дотримання принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників та учасниць освітнього процесу та організації всіх видів навчальної діяльності;

- становлення вільної особистості здобувача та здобувачки освіти, підтримка їхньої самостійності, підприємливості, ініціативності, впевненості в собі; розуміння важливості розвитку мислення й пошанування істини;

- формування культури здорового способу життя здобувача та здобувачки освіти, створення умов для забезпечення їхнього гармонійного фізичного та психічного розвитку, добробуту; створення безпечного, вільного від насильства й цькування освітнього середовища, у якому забезпечено атмосферу довіри та взаємопідтримки;

- плекання у здобувачів та здобувачок освіти любові до рідного краю, відповідального ставлення до довкілля;

- утвердження людської гідності, чесності, милосердя, доброти, справедливості, співпереживання, взаємоповаги і взаємодопомоги, поваги до прав і свобод людини, здатності до конструктивної взаємодії здобувачів та здобувачок освіти між собою та з дорослими.

Програма курсу «Захист України» спрямована на реалізацію визначених у Державному стандарті вимог до обов'язкових результатів навчання учнів і учениць із соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі, які передбачають, що учень/учениця:

- розуміє важливість відстоювання суспільно-державних (національних) цінностей України, здатні самостійно знайти ефективну можливість захистити ці цінності у випадку посягання на них засобами пропаганди та інформаційно-психологічних спеціальних операцій країни-агресора;

- турбується про особисте здоров'я та безпеку, уникає факторів ризику, реагує на фактори і діяльність, що становлять загрозу для власного і суспільного життя, здоров'я, добробуту;

- визначає альтернативи, прогнозує наслідки, приймає рішення для власної безпеки та безпеки інших осіб, здоров'я і добробуту;
- усвідомлює цінність та дотримується здорового способу життя, аналізує та оцінює наслідки і ризики для здоров'я і суспільства;
- виявляє підприємливість та поводить етично для поліпшення здоров'я, безпеки і добробуту власного та інших осіб.

Принципи та пріоритети, на яких ґрунтується програма, втілюють нові прогресивні концептуальні підходи, нові погляди на роль дитини і педагогів в освітньому процесі, форми організації дитячої життєдіяльності, зокрема дитиноцентризм (відповідність віковим особливостям, потреби та інтереси учнів і учениць, особистісно орієнтоване навчання, суб'єкт-суб'єктна взаємодія), комунікативно орієнтоване навчання, діяльнісний підхід, демократичне середовище, принцип системності та наступності, людинознавче спрямування. Пріоритети викладання предмета: формування особистості здобувача та здобувачки освіти через взаєморозуміння, взаємоповагу, співробітництво всіх учасників навчального процесу; осмислення і утвердження національної та громадянської ідентичності, громадянської стійкості та оборонної свідомості здобувачів та здобувачок освіти, здатних виявляти свою національну та громадянську ідентичність у повсякденному житті і в умовах негативних зовнішніх впливів та готовність до захисту незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України.

Запропонована програма - самодостатній цілісний освітній продукт для досягнення відповідних меті інтегрованого курсу «Захист України» результатів навчання. Вона надається до реалізації за допомогою різних навчальних матеріалів: підручників, навчальних посібників, а також індивідуального методичного забезпечення, в тому числі й розробленого вчителем самостійно. Водночас усі модулі інтегрованого курсу мають профорієнтаційне спрямування та можуть бути доповнені іншими навчальними предметами та курсами, зокрема й міжгалузевими інтегрованими рішеннями. Також окремі компоненти програми можуть бути основою для розроблення міжгалузевих інтегрованих модулів (компетентнісний потенціал курсів).

Програма може бути реалізована в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання. Для ефективного втілення програми перевага надається практичній спрямованості, інтерактивним, дослідницьким, проєктним видам навчальної діяльності. Для закріплення відпрацювання практичних умінь та навичок обов'язкове проведення навчально-польових зборів або тренінгових занять.

3. Розподіл годин на лекції та практичні заняття з предмета “Захист України”

№ п/п	Назва модулів і тем	Кількість годин			
		Всього	з них		
			Лекції	Практичні	Індивідуальні заняття
	1 Семестр				
	Модуль 1. Основи національної безпеки та оборони України	12	12		
1.1	Вступ. Зміст програми предмета «Захист України».	2	2		

	Обовязки громадян та громадянок перед державою. Конституційний та військовий обовязок.				
1.2	Загрози національній безпеці держави. Правові та організаційні засади національного спротиву.	2	2		
1.3	Сектор безпеки та оборони, оборонний бюджет України. Структура та завдання Збройних Сил України.	2	2		
1.4	Стратегічні партнери України у сфері безпеки. Роль НАТО, коаліції демократичних держав у протистоянні агресору.	2	2		
1.5	Волонтерський рух як складова підвищення спроможності сил оборони. Спроби реалізувати свій талант в обороні України.	2	2		
1.6	Правила застосування, запобігання порушення норм міжнародного гуманітарного права (далі – МГП). Особливості ведення бойових дій за нормами МГП.	2	2		
	Модуль 2. Основи управління та планування	6	6		
2.1	Структура, призначення та бойові можливості військових підрозділів. Склад, завдання Сил оборони.	2	2		
2.2	Військові звання, знаки розрізнення. Основи військової організації.	2	2		
2.3	Підходи до військового управління та планування. Військове лідерство.	2	2		
	Модуль 3. озброєння та військова техніка. Стрілецька підготовка	16	6	10	
3.1	Історія розвитку та класифікація стрілецької зброї. Сучасна стрілецька зброя (призначення, види та типи озброєння).	2	2		
3.2	Заходи безпеки при поводженні зі зброєю. Порядок зберігання зброї та боєприпасів.	2	2		
3.3	Індивідуальні бойові навички поводження зі стрілецькою зброєю.	2		2	
3.4	Малокаліберна та пневматична гвинтівки, будова, ТТХ. Стрільба з пневматичної гвинтівки.	2		2	
3.5	Призначення та будова, ТТХ автомата Калашникова, чищення та змащення автомата, приготування автомата до бою, спорядження магазину патронами.	2		2	
3.6	Вибір цілі для обстрілу, визначення дальності до цілі, спостереження за полем бою.	2		2	
3.7	Призначення, будова, ТТХ ручних гранат, принцип дії. Правила та способи метання ручних гранат.	2		2	
3.8	Мінно-вибухові пристрої, класифікація мін, способи їх встановлення та знешкодження.	2	2		
	Разом за 1 семестр	34	24	10	

2 Семестр					
	Модуль 4. Основи дій, комунікації та взаємодії в бою	14	8	6	
4.1	Поняття про бій. Види вогню та маневру в бою. Види носіння зброї (вільне, тактичне). Основи маскування.	2	2		
4.2	Способи і умови переміщення в бою, подолання перешкод. Умови вибору позиції та підготовки її до ведення бою.	2	2		
4.3	Склад бойової групи, розподіл обов'язків. Обов'язки солдата в бою.	2	2		
4.4	Порядок дій у складі бойових груп. Техніка переміщення двійками(трійками) на різній місцевості, реакція на контакт групи.	2		2	
4.5	Подолання інженерних загороджень. Смуга перешкод.	2		2	
4.6	Передача інформації в умовах бойових дій, радіозв'язок на полі бою. Правила ведення переговорів.	2	2	2	
4.7	Сигнали та команди в бойовій обстановці, управління боєм.	2		2	
	Модуль 5. Орієнтування на місцевості та інженерна фортифікація	14	10	4	
5.1	Тактичні властивості місцевості та її види. Суть орієнтування на місцевості, визначення сторін горизонту за сонцем, зірками, природними ознаками.	2		2	
5.2	Магнітний азимут, орієнтири. Способи виизначення відстаней та висоти місцевих предметів.	2		2	
5.3	Геопросторова інформація: паперові топографічні карти, електронні карти, аерознімки.	2	2		
5.4	Інформація з топографічних карт. Умовні знаки. Зображення рельєфу. Прямокутні та географічні координати.	2	2		
5.5	Орієнтування на місцевості за допомогою навігаційних приладів. Картографічні додатки для смартфонів і їх можливості.	2	2		
5.6	Інженерна фортифікація, облаштування та маскування позицій. Вибухові та невибухові інженерні загородження.	2	2		
5.7	Призначення, ГТХ, принцип дії протипіхотних та протитанкових мін, убезпечення від них.	2	2		
	Модуль 6. Домедична допомога в умовах бою	18	10	8	
5.1	Ознайомлення з протоколом ТССС. Склад аптечки ІФАК.	2	2		
5.2	Етапи надання домедичної допомоги. Правила поведіння при трьох фазах ТССС.	2	2		
5.3	Види поранень їх характеристика. Види кровотеч,	2	2		

	способи зупинки кровотеч.				
5.4	Техніка накладання турнікета, джгута, закрутки. Тампування рани. Накладання пов'язок.	2		2	
5.5	Повний огляд пораненого, перевірка стану свідомості.	2		2	
5.6	Надання допомоги на етапі під вогнем. Домедична допомога в зоні тактичних умов.	2		2	
5.7	Послідовність дій за алгоритмом "MARCH".	2	2		
5.8	Проникаючі поранення грудей, явище пневмотораксу. Контроль прохідності дихальних шляхів.	2	2		
5.9	Способи транспортування пораненого, евакуація пораненого з поля бою.	2		2	
	Разом за 2 семестр	46	28	18	
	3 семестр				
	Модуль 1. Військові технології та їхній розвиток	10	6	4	
1.1	Основи радіозв'язку. Види, типи, способи налагодження зв'язку.	2		2	
1.2	Основи радіоелектронної боротьби: військові системи РЕР, РЕБ.	2	2		
1.3	Безпілотні роботизовані системи. Види, призначення та сфера застосування БпЛА.	2	2		
1.4	Основні складові конструкції та технічні параметри БпЛА, їх бойові властивості.	2	2		
1.5	Основи пілотування. Базові вправи на FPV-дронах.	2		2	
	Модуль 2. Стрілецька підготовка, основи дій та взаємодії в бою.	10	4	6	
2.1	Класифікація та бойові властивості вогнепальної зброї.	2	2		
2.2	Правила стрільби. Основи влучності стрільби.	2	2		
2.3	Стрільба з пневматичної гвинтівки	2		2	
2.4	Дії у складі бойової групи. Способи пересування на різній місцевості, реакція на контакт	2		2	
2.5	Подолання інженерних загороджень. Смуга перешкод.	2		2	
	Модуль 3. Цивільне населення в кризових умовах	12	8	4	
3.1	Причини виникнення та класифікація надзвичайних ситуацій. Рівні надзвичайних ситуацій.	2	2		
3.2	Джерела надзвичайних ситуацій у військовий час. Порядок дій під час стрілецького, ракетного обстрілу.	2	2		
3.3	Зброя масового враження. Ознаки застосування ядерної, хімічної, біологічної зброї.	2	2		
3.4	Індивідуальні засоби захисту. Практичне використання індивідуальних засобів захисту.	2		2	
3.5	Забезпечення життєдіяльності в екстремальних умовах.	2	2		

	Тривожний наплічник, засоби виживання.				
3.6	Психологічна стійкість та прийоми саморегуляції під час надзвичайних ситуацій.	2		2	
	Разом за 3 семестр:	32	18	14	
	4 Семестр				
	Модуль 4. Домедична допомога в умовах бою	14	4	10	
4.1	Надання домедичної допомоги за протоколом ТССС	2	2		
4.2	Склад аптечки для першої медичної допомоги.	2	2		
4.3	Надання допомоги на етапі тактичних умов. Дії за алгоритмом MARCH	2		2	
4.4	Способи зупинки критичної кровотечі. Тампонування, компресійна повязка	2		2	
4.5	Правила застосування турнікету. Практичне використання турнікету.	2		2	
4.6	Способи переміщення пораненого. Евакуація пораненого з зони бойових дій.	2		2	
4.7	Повний огляд постраждалого, перевірка стану свідомості.	2		2	
	Модуль 5. Інформаційна війна	6	6		
5.1	Цілі та завдання інформаційної війни. Методи інформаційної війни	2	2		
5.2	Розвідка на основі відкритих джерел (OSINT). Завдання, інструменти та методи OSINT.	2	2		
5.3	Кібербезпека в умовах інформаційної війни. Роль медіа в інформаційній війні.	2	2		
	Індивідуальні заняття	8			8
1	Основи влучності стрільби, тренування в одноманітності прицілювання, підготовка до стрільби. Стрільба з дрібнокаліберної гвинтівки.	2			2
2	Прийоми стрільби з автомата. Підготовка автомата до стрільби.	2			2
3	Ознайомлення з озброєнням та бойовою технікою військової частини.	2			2
4	Надання домедичної допомоги в умовах бою	2			2
	Разом за 4 семестр:	28	10	10	8
	Разом:	140	80	52	

4. Очікувані результати

Модуль. Основи національної безпеки та оборони України

- 1) відповідально втілює у життєдіяльність оптимальні стратегії безпечної поведінки для збереження життя і здоров'я власного та оточуючих на основі суспільних цінностей;
- 2) читає із розумінням документи, які гарантують права громадян і вміє

використовувати здобуті знання під час розв'язання ситуацій, пов'язаних з безпекою, здоров'ям та добробутом;

- 3) ставить чіткі цілі щодо власного майбутнього й вибудовує стратегії досягнення їх;
- 4) пояснює добродійну (волонтерську) діяльність як вияв соціальної відповідальності й суспільно-корисної діяльності;
- 5) оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження;
- 6) аналізує пропозиції закладів освіти, критерії зарахування, аналізуючи різні джерела інформації;
- 7) планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці;
- 8) аналізуючи наслідки своїх рішень;
- 9) аналізує варіанти власних рішень без впливу упереджень щодо професій і гендерно-рольових моделей.

Модуль. Основи управління та планування

- 1) моделює способи дій, спрямованих на утвердження демократії в Україні, збереження її територіальної цілісності й незалежності;
- 2) обґрунтовує оптимальні стратегії відповідальної поведінки щодо збереження здоров'я, формування й розвитку безпеки й добробуту;
- 3) обґрунтовує важливість збереження українських суспільно-державних (національних) цінностей для забезпечення особистого та суспільного добробуту;
- 4) читає із розумінням документи, які гарантують права громадян і вміє використовувати здобуті знання під час розв'язання ситуацій, пов'язаних з безпекою, здоров'ям та добробутом;
- 5) ідентифікує способи запобігання конфліктним ситуаціям і вирішення конфліктних ситуацій самостійно та у взаємодії з навколишніми;
- 6) уміє робити вибір на користь власних здоров'я й безпеки;
- 7) визначає довгострокові цілі, складає та корегує плани дій для досягнення успіху й добробуту, в умовах невизначеності й непередбачуваності;
- 8) демонструє готовність виконувати різні командні ролі й завдання, об'єктивно оцінює свої сильні сторони, вміння, здібності щодо результативності командної роботи, зважаючи на обставини;
- 9) демонструє і пропагує поведінку з урахуванням норм етики й моралі суспільства, суспільних цінностей, прав людини й соціальної справедливості;
- 10) оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження;
- 11) планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень.

Модуль. Озброєння та військова техніка. Стрілецька підготовка

- 1) моделює життєві ситуації, з виявами відповідальної і безвідповідальної поведінки у соціальному середовищі з урахуванням суспільних та особистих цінностей та їх аналіз;
- 2) відповідально застосовує інформацію щодо роботи служб, які надають компетентну й фахову допомогу за потреби;
- 3) аналізує та моделює втілення у власне життя оптимальних стратегій безпечної поведінки;
- 4) визначає ймовірну модель розвитку небезпечних ситуацій та їхніх наслідків природного, техногенного, соціального й воєнного характеру на основі встановлення причинно-наслідкових зв'язків;
- 5) прогнозує наслідки порушення правил техніки безпеки на робочому місці;
- 6) обґрунтовує наслідки власних дій щодо безпеки й здоров'я та їхній вплив на

навколишніх;

7) пояснює особистісну й суспільну цінність налагодження й підтримки стосунків, співпраці на принципах рівності, довіри й взаємоповаги;

8) оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження;

9) планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень.

Модуль. Основи дій, комунікації та взаємодії в бою

1) обґрунтовано обирає та доцільно використовує цифрові пристрої та/чи інформаційні технології для розв'язування задач з обраної галузі, зокрема під час здійснення професійної діяльності, забезпечення життєвих потреб, спілкування, власного розвитку й навчання;

2) розуміє та пояснює сутність інформаційних процесів, які виконуються в обраній галузі;

3) пояснює використання інформаційних систем в обраній галузі;

4) пояснює та застосовує основні алгоритми, які типово застосовують для розв'язування задач із обраної галузі;

5) у співпраці реалізовує алгоритми в програмних проєктах для розв'язування типових задач з обраної галузі застосовує інформацію щодо роботи служб, які надають компетентну й фахову допомогу й застосовує її відповідально за потреби;

6) визначає ймовірні ризики в умовах невизначеності;

7) визначає ймовірну модель розвитку небезпечних ситуацій та їхніх наслідків соціального й воєнного характеру на основі встановлення причиново-наслідкових зв'язків;

8) прогнозує наслідки порушення правил техніки безпеки на робочому місці;

9) розуміє і аналізує інформацію, записану (передану) в різний спосіб, виявляє приховану й очевидну інформацію;

10) знає сучасні стратегії і тактики комунікації для порозуміння в спілкуванні з метою досягнення позитивних результатів для збереження здоров'я, безпеки й добробуту;

Модуль. Орієнтування на місцевості та інженерна фортифікація

1) планує, здійснює пошук, опрацьовує, порівнює, аналізує, оцінює самостійно або в співпраці з іншими надійність джерел і достовірність інформації для розв'язання життєвої навчальної проблеми;

2) аналізує, систематизує і використовує інформацію природничого змісту, здобуту з різних джерел;

3) використовує приладдя й інформаційно-комунікаційні технології;

4) використовує приладдя й інформаційні технології для знаходження й представлення результату;

5) обґрунтовано обирає та доцільно використовує цифрові пристрої та/чи інформаційні технології для розв'язування задач з різних галузей, забезпечення життєвих потреб, спілкування, власного розвитку й навчання;

6) обґрунтовано обирає та доцільно використовує цифрові пристрої та/чи інформаційні технології для розв'язування задач з обраної галузі, зокрема під час здійснення професійної діяльності, забезпечення життєвих потреб, спілкування, власного розвитку й навчання;

7) демонструє здатність навчатися спільно й автономно, самостійно організувати навчання;

8) обирає доцільні інструменти й методи навчання, різноманітні способи розвитку своїх здатностей, пріоритетів і потреб;

9) оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження;

- 10) планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень;
- 11) володіє засобами й прийомами формоутворення, макетування й моделювання;
- 12) аналізує та застосовує основи ергономіки й дизайну в проєкті;
- 13) ознайомлюється з інформацією про сучасні програмні продукти й пристрої для створення комп'ютерної графіки, 3D моделювання тощо;
- 14) визначає власні здібності, природні нахили, інтереси, знання, навички й компетентності для професійної активності.

Модуль. Домедична допомога в умовах бою

- 1) застосовує інформацію щодо роботи служб, які надають компетентну й фахову допомогу й застосовує її відповідально за потреби;
- 2) обґрунтовує оптимальні стратегії відповідальної поведінки щодо збереження здоров'я, формування й розвитку безпеки й добробуту;
- 3) аналізує та моделює втілення у власне життя оптимальних стратегій безпечної поведінки для збереження життя й здоров'я власного й навколишніх у ситуаціях невизначеності;
- 4) оцінює ризики й приймає рішення щодо надання домедичної допомоги собі та іншим особам у невідкладних станах відповідно до протоколів і алгоритмів;
- 5) володіє вміннями надання домедичної допомоги з урахуванням оцінки ризиків, власних можливостей і дотримання правил безпеки;
- 6) практично застосовує відповідні протоколи й алгоритми надання допомоги собі й навколишнім за потреби;
- 7) визначає ймовірні ризики в умовах невизначеності;
- 8) аналізує взаємодію чинників у надзвичайних і небезпечних життєвих ситуаціях;
- 9) обґрунтовує рішення щодо вибору стратегії поведінки для збереження власних безпеки, здоров'я й добробуту з урахуванням аналізу опрацьованої інформації та ймовірних моделей небезпечних ситуацій;
- 10) обирає безпечні моделі поведінки в разі виникнення небезпеки невизначеного характеру;
- 11) демонструє відповідальне ставлення до обрання рішень, які стосуються власного життя й здоров'я;
- 12) оцінює важливий вплив відповідальної поведінки на власні безпеку, життя, здоров'я й добробут тепер і в майбутньому;
- 13) вміє знаходити мотивацію та виявляє гнучкість щодо власної діяльності й досягнення цілей в умовах швидких змін, складнощів;
- 14) пояснює добродійну (волонтерську) діяльність як вияв соціальної відповідальності й суспільно-корисної діяльності;
- 15) оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження;
- 16) планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень;

Модуль. Військові технології та їхній розвиток

- 1) обґрунтовано обирає та доцільно використовує цифрові пристрої та/чи інформаційні технології для розв'язування задач з обраної галузі, зокрема під час здійснення професійної діяльності, забезпечення життєвих потреб, спілкування, власного розвитку й навчання;
- 2) розуміє та пояснює сутність інформаційних процесів, які виконуються в обраній галузі;
- 3) пояснює використання інформаційних систем в обраній галузі;
- 4) пояснює та застосовує основні алгоритми, які типово застосовують для

розв'язування задач із обраної галузі;

5) у співпраці реалізовує алгоритми в програмних проєктах для розв'язування типових задач з обраної галузі;

6) тестує, налагоджує та пропонує вдосконалення програмних проєктів;

7) демонструє здатність взаємодіяти в команді під час розроблення проєктів з використанням інформаційних технологій;

8) самостійно опановує роботу з новими програмними продуктами;

9) досліджує можливості цифрових пристроїв з метою застосування їх для розв'язування типових задач з обраної галузі;

10) фіксує типові апаратні та/чи програмні збої, описує можливі причини їх, пояснює спосіб усунення їх;

11) піклується про власну безпеку, добробут і здоров'я під час використання інформаційних технологій;

12) аналізує та оцінює власне хобі щодо користі, задоволення з урахуванням сприяння безпеці, збереженню здоров'я, добробуту;

13) демонструє здатність навчатися спільно й автономно, самостійно організувати навчання;

14) обирає доцільні інструменти й методи навчання, різноманітні способи розвитку своїх здатностей, пріоритетів і потреб;

15) демонструє готовність виконувати різні командні ролі й завдання, об'єктивно оцінює свої сильні сторони, вміння, здібності щодо результативності командної роботи, зважаючи на обставини;

16) оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження;

17) обґрунтовано обирає та використовує технологічні засоби для індивідуальної або групової діяльності й комунікації;

18) визначає ймовірні ризики в умовах невизначеності;

19) визначає ймовірну модель розвитку небезпечних ситуацій та їхніх наслідків соціального й воєнного характеру на основі встановлення причинно-наслідкових зв'язків;

20) розуміє і аналізує інформацію, записану (передану) в різний спосіб, виявляє приховану й очевидну інформацію;

21) знає сучасні стратегії і тактики комунікації для порозуміння в спілкуванні з метою досягнення позитивних результатів для збереження здоров'я, безпеки й добробуту;

22) оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження;

23) планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень.

Модуль. Стрілецька підготовка, основи дій та взаємодії в бою

1) розуміє та пояснює сутність інформаційних процесів, які виконуються в обраній галузі;

2) пояснює використання інформаційних систем в обраній галузі;

3) пояснює та застосовує основні алгоритми, які типово застосовують для розв'язування задач із обраної галузі;

4) у співпраці реалізовує алгоритми в програмних проєктах для розв'язування типових задач з обраної галузі;

5) тестує, налагоджує та пропонує вдосконалення програмних проєктів

Модуль. Інформаційна війна;

6) оцінює достовірність інформації та надійність її джерел, використовуючи надані критерії та пропонуючи власні;

7) використовує різні методи для захисту/протидії маніпуляціям, зокрема в цифровому світі;

8) обирає і застосовує політики кібербезпеки для власного інформаційного середовища;

9) дотримується норм законодавства, що регулює правові відносини у сфері інтелектуальної власності й використання інформаційних технологій;

10) оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження;

11) планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень.

Модуль. Домедична допомога в умовах бою

1) застосовує інформацію щодо роботи служб, які надають компетентну й фахову допомогу й застосовує її відповідально за потреби;

2) обґрунтовує оптимальні стратегії відповідальної поведінки щодо збереження здоров'я, формування й розвитку безпеки й добробуту;

3) аналізує та моделює втілення у власне життя оптимальних стратегій безпечної поведінки для збереження життя й здоров'я власного й навколишніх у ситуаціях невизначеності;

4) оцінює ризики й приймає рішення щодо надання домедичної допомоги собі та іншим особам у невідкладних станах відповідно до протоколів і алгоритмів;

5) володіє вміннями надання домедичної допомоги з урахуванням оцінки ризиків, власних можливостей і дотримання правил безпеки;

6) практично застосовує відповідні протоколи й алгоритми надання допомоги собі й навколишнім за потреби;

7) визначає ймовірні ризики в умовах невизначеності;

8) аналізує взаємодію чинників у надзвичайних і небезпечних життєвих ситуаціях;

9) обґрунтовує рішення щодо вибору стратегії поведінки для збереження власних безпеки, здоров'я й добробуту з урахуванням аналізу опрацьованої інформації та ймовірних моделей небезпечних ситуацій;

10) обирає безпечні моделі поведінки в разі виникнення небезпеки невизначеного характеру;

11) демонструє відповідальне ставлення до обрання рішень, які стосуються власного життя й здоров'я;

12) оцінює важливий вплив відповідальної поведінки на власні безпеку, життя, здоров'я й добробут тепер і в майбутньому;

13) вміє знаходити мотивацію та виявляє гнучкість щодо власної діяльності й досягнення цілей в умовах швидких змін, складнощів;

14) пояснює добродійну (волонтерську) діяльність як вияв соціальної відповідальності й суспільно-корисної діяльності;

15) оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження;

16) планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень.

Модуль. Цивільне населення в кризових умовах

1) застосовує інформацію щодо роботи служб, які надають компетентну й фахову допомогу й застосовує її відповідально за потреби;

2) застосовує техніки самопомоги в кризових і стресових ситуаціях;

3) розпізнає та застосовує прийоми емоційної підтримки інших осіб у разі виникнення в них проблемних ситуацій (фізичних, психічних, соціальних);

4) зіставляє прогнозовані й непрогнозовані життєві ситуації;

- 5) визначає ймовірні ризики в умовах невизначеності;
- 6) розпізнає та застосовує прийоми емоційної підтримки інших осіб у разі аналізує ризики виникнення надзвичайних ситуацій;
- 7) здійснює моніторинг та аналіз інформації для прогнозування наслідків небезпечних ситуацій;
- 8) визначає ймовірну модель розвитку небезпечних ситуацій та їхніх наслідків природного, техногенного, соціального й воєнного характеру на основі встановлення причинно-наслідкових зв'язків;
- 9) визначає алгоритм і моделює безпечну поведінку для запобігання небезпечним ситуаціям різного характеру;
- 10) обирає безпечні моделі поведінки в разі виникнення небезпеки невизначеного характеру;
- 11) презентує стратегії безпечної поведінки у різних заходах, які ґрунтуються на знаннях, здобутих під час критичного сприймання інформації з різних джерел;
- 12) демонструє відповідальне ставлення до обрання рішень, які стосуються власного життя й здоров'я;
- 13) розробляє добродійні проекти щодо здоров'я, безпеки й добробуту;
- 14) пояснює добродійну (волонтерську) діяльність як вияв соціальної відповідальності й суспільно-корисної діяльності;
- 15) моделює способи дій, спрямованих на утвердження демократії в Україні, збереження її територіальної цілісності й незалежності.

Модуль. Планую майбутнє: особиста роль в обороні України

- 1) відповідально втілює у життєдіяльність оптимальні стратегії безпечної поведінки для збереження життя й здоров'я власного та оточуючих на основі суспільних цінностей;
- 2) моделювання життєвих ситуацій, з виявами відповідальної і безвідповідальної поведінки у соціальному середовищі з урахуванням суспільних та особистих цінностей та їх аналіз;
- 3) відповідально застосування інформації щодо роботи служб, які надають компетентну й фахову допомогу за потреби;
- 4) читає із розумінням документи, які гарантують права громадян і вміє використовувати здобуті знання під час розв'язання ситуацій, пов'язаних з безпекою, здоров'ям та добробутом;
- 5) ставить чіткі цілі щодо власного майбутнього й вибудовує стратегії досягнення їх;
- 6) пояснює добродійну (волонтерську) діяльність як вияв соціальної відповідальності й суспільно-корисної діяльності;
- 7) оцінює власні можливості, здібності, знання, вміння, ресурси, потреби та обмеження;
- 8) аналізує пропозиції закладів освіти, критерії зарахування, аналізуючи різні джерела інформації;
- 9) планує різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, аналізуючи наслідки своїх рішень;
- 10) аналізує варіанти власних рішень без впливу упереджень щодо професій і гендерно-рольових моделей;
- 11) приймає себе й моделює власну особистість і поведінку, дотримуючись права на повагу гідності;
- 12) моделює способи дій, спрямованих на утвердження демократії в Україні, збереження її територіальної цілісності й незалежності;
- 13) визначає відповідальність за свої дії;
- 14) обґрунтовує цінність принципів і норм міжнародного гуманітарного права під час збройних конфліктів і надзвичайних ситуацій.

5. Критерії оцінювання

Види оцінювання

Основними видами оцінювання є: поточне; тематичне; підсумкове за семестр, рік навчання та навчально-польові заняття (збори).

Поточне оцінювання здійснюється на всіх етапах навчальної діяльності у формах: опитування студентів на предмет засвоєння навчального матеріалу; тестового контролю; виконання студентами нормативних прийомів і вправ, письмових робіт; створення навчальних комп'ютерних (та іншого виду) моделей бойових дій і надзвичайних ситуацій, навчальних макетів (мішеней). Необхідність поточного оцінювання визначає викладач.

Тематичне оцінювання є обов'язковим для кожного розділу, оскільки основною структурною одиницею предмета є тема. Оцінка за тему виставляється шляхом узагальнення поточних оцінок за тему з урахуванням оцінок за виконання нормативних прийомів і вправ, письмових робіт, за створені навчальні моделі (макети).

Критерії оцінювання знань здобувачів освіти наведено в табл. 1:

Таблиця 1. Оцінювання навчальних знань студентів

Рівень компетентності	Бали	Критерії оцінювання якості знань, умінь і навичок здобувачів освіти
1	2	3
I. Початковий рівень	1	Студент може розрізнити об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи. Володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що відтворюються учнем окремими словами чи реченнями з постійною допомогою викладача, виконує лише фрагменти практичних завдань
	2	Студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має поверхові уявлення про об'єкт вивчення, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні, має елементарні навички, практичні завдання виконує лише з допомогою викладача
	3	Студент відтворює менше половини навчального матеріалу, за допомогою викладача виконує елементарні завдання, розрізняє елементи техніки виконання нормативних вимог і здатний виконати незначну їх частину
II. Середній рівень	4	Студент знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворювати його не в повному обсязі відповідно до тексту підручника або пояснення викладача
	5	Студент розуміє основний навчальний матеріал, здатний дати визначення понять, але допускає помилки. За допомогою викладача може логічно відтворювати значну його частину
	6	Студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, відповіді його правильні, він може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, за допомогою викладача може його аналізувати, порівнювати та робити висновки
III. Достатній рівень	7	Студент виявляє знання і розуміння переважної більшості навчального матеріалу, здатний застосовувати його на рівні стандартних вимог, частково контролювати власні навчальні дії
	8	Знання студента достатньо повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, вміє аналізувати, робити висновки. Самостійно застосовує теоретичні знання для виконання практичних завдань.
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, вміє узагальнювати інформацію, застосовує її на практиці
IV. Високий	10	Студент володіє глибокими, міцними знаннями, здатний

рівень		використовувати їх у нестандартних ситуаціях. Виявляє творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної пізнавальної діяльності, знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх при вирішенні поставлених завдань.
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з предмета, вільно висловлює власні думки, визначає програму особистої пізнавальної діяльності без допомоги вчителя знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності.
	12	Студент має системні знання, виявляє здатність приймати творчі рішення, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання, рівень умінь і навичок дає змогу виконувати нормативи на бездоганному рівні

6. Рекомендована література

Основна література

1. Захист Вітчизни : підручник для 10 класу закладів середньої освіти (рівень стандарту) / І. М. Гарасимів, К. О. Пашко, М. М. Фука, Ю. П. Щирба. – Тернопіль : Астон, 2018. – 256 с. – (Наказ МОН від 31.05.2018 № 551).

2. Захист Вітчизни : підручник для 11 класу закладів середньої освіти / А. А. Гудима, К. О. Пашко, І. М. Гарасимів, М. М. Фука, Ю. П. Щирба. – Тернопіль : Астон, 2019. – 256 с. – (Наказ МОН від 12.04.2019 № 47).

Допоміжна

1. Бойовий статут механізованих і танкових військ Збройних Сил України (Частина 3. Взвод, відділення, екіпаж) : наказ командувача Сухопутних військ Збройних Сил України від 25.05.2018 № 238.

2. Екстрена медична допомога військовослужбовцям на догоспітальному етапі в умовах збройних конфліктів : навч. посіб. / М. І. Бадюк, Д. В. Ковида, О. О. Микита ; за ред. проф. М. І. Бадюка. – Київ : СПД Чалчинська Н. В., 2018. – 212 с.

3. Військова топографія : підручник / С. Г. Шмаль. – Київ, 2018. – 216 с.

Методична

1. Захист Вітчизни. Комп'ютерна графіка тактичної підготовки : метод. посіб. / В. В. Добровольський, Є. П. Корж, А. К. Кравцов, В. М. Мелецький. – Для 10–11 кл. – Чернігів : ЧОПОПП, 2019. – (Лист ПТЗО від 27.02.2019 № 1.4/18-562).

2. Основи військово-патріотичного виховання : навч.-метод. посіб. / М. П. Сухушин. – Для 10–11 кл. – Київ : Просвіта, 2018. – (Лист ПТЗО від 17.02.2018 № 1.4/18-3101).